

IICEC'TEN "ENERJİ GÜVENLİĞİ, TEMİZ ENERJİ & FİNANSMANIN ROLÜ" KONFERANSI:

Dr. Fatih Birol:

"Dünyanın ilk global enerji krizinin ortasındayız"

Enerji güvenliği ve temiz enerjide son gelişmeler Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC) tarafından düzenlenen "Enerji Güvenliği, Temiz Enerji & Finansmanın Rolü" başlıklı konferansta ele alındı.

Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı, "Daha sürdürülebilir bir gelecek için, enerji güvenliğini güçlendiren, temiz enerjide büyümeyi destekleyen, bütüncül bir perspektif gerekiyor. Verimliliği, rekabetçiliği, yenilikçi iş modellerini ve temiz enerji teknolojilerini odağına alan; sürdürülebilir yatırım ve finansman ile büyümemiz gerekiyor" dedi.

EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası) Türkiye Direktörü Arvid Tuerkner; "Türkiye, uzun vadede yeşil hidrojen ihracatçısı olma potansiyeline sahip. Son on yılda yenilenebilir enerji üretiminde etkileyici bir büyüme görüldü. Türkiye'nin güneş ve rüzgâr enerjisi üretim potansiyeli sayesinde biz bu büyümede ileriye dönük daha da artış göreceğimizi umuyoruz" diye konuştu.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol ise, 24 Şubat 2022'nin küresel enerji krizinin başlangıcı olduğunu belirterek, "Şu anda, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan dünyanın ilk global enerji krizinin ortasındayız. Bu krizden kısa süre içinde çıkmamız da mümkün gözüküyor. Özellikle yaz ile birlikte petrol ve kış ayları ile birlikte de doğalgaz fiyatlarında ciddi bir yükseliş görebiliriz. Yaşanan bu enerji krizi nedeniyle nükleerin bugün artık yeniden geri dönüş yaptığını söyleyebiliriz" dedi.

Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezi (IICEC), dünyanın önündeki en önemli konuların başında gelen enerji ve iklim konusunda düzenlediği etkinlikler ile kamuoyunu aydınlatmaya devam ediyor. IICEC, bu kez de küresel gündemin ilk sıralarında yer alan ve Rusya-Ukrayna savaşı ile birlikte çok daha önemli hale gelen enerji güvenliği konusunu temiz enerji trendleri ile birlikte, İstanbul'da düzenlediği "Enerji Güvenliği, Temiz Enerji & Finansmanın Rolü" konferans ve panelde ele aldı.

Sabancı Center'da gerçekleştirilen ve Sabancı Üniversitesi Kurucu Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı'nın açılış konuşması ile başlayan konferansta EBRD Türkiye Direktörü Arvid Tuerkner ve IEA Başkanı ve IICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol da birer konuşma yaptı.

"Çok boyutlu bir enerji güvenliği paradigması ile karşı karşıyayız"

Konuşmasına, katılımcılara teşekkür eden ve Mart ayında oy birliği ile üçüncü dönem IEA Başkanlığı'na seçilen Dr. Fatih Birol'u kutlayarak başlayan Güler Sabancı, şunları söyledi;

"Dr. Fatih Birol'un, Başkanlığı ile Uluslararası Enerji Ajansı, 'küresel enerji güvenliği'ne yön veren ve 'küresel temiz enerji dönüşümü'ne liderlik eden bir organizasyon niteliğine ulaştı. Buradan da G7 Dönem Başkanı Almanya Başbakanı Olaf Scholz'un daveti üzerine; enerji ve iklim alanlarında konuşma yapmak ve ikili görüşmelerde bulunmak için, G7 Liderler Zirvesi'ne geçecek. Bugün, enerji ve iklim alanında en son gelişmeleri ve gelecek perspektifini, Dr. Fatih Birol'dan dinleme ayrıcalığına sahip olacağız.

Son dönemde küresel ve bölgesel gelişmeler ile birlikte enerji güvenliği dünya gündeminin en üst sıralarına geldi. Petrol, doğal gaz, diğer yakıtlar, elektrik enerjisi ve temiz enerji teknolojilerinin tedarik zincirlerini kapsayan, çok boyutlu bir enerji güvenliği paradigması ile karşı karşıyayız. Diğer taraftan, iklim güvenliği ve temiz enerji konularında gezegenimizin daha sürdürülebilir geleceğini temin etmek, aynı zamanda sosyal ve ekonomik gelişim hedeflerini desteklemek bakımından önemli adımların da kesintiye uğramaması gereken bir dönemdeyiz. Daha sürdürülebilir bir gelecek için, enerji güvenliğini güçlendiren, temiz enerjide büyümeyi destekleyen, bütüncül bir perspektif gerekiyor. Verimliliği, rekabetçiliği, yenilikçi iş modellerini ve temiz enerji teknolojilerini odağına alan; sürdürülebilir yatırım ve finansman ile büyümemiz gerekiyor.

“IICEC, Türkiye’de öncü bir model ve merkezdir”

Sabancı Üniversitesi olarak, enerji ve iklim konularına uzun süredir öncelik veriyoruz. IICEC’i, bir enerji ve iklim merkezi olarak, bu iki konunun birbirinden ayıramayacağı vizyonu ile kurmuştuk. IICEC, benim ‘Başarı Üçgeni’ olarak tanımladığım model içerisinde; kamu, özel sektör ve akademiye, daha güvenli ve daha temiz bir enerji geleceğini destekleyecek, hedeflere doğru, ortak akıl üretmek üzere buluşturmaya devam ediyor. IICEC’in, ekosistem içerisinde iş birliklerini ve etki alanını büyütüyor olduğunu görmekten çok memnunum.

IICEC, 2020’de Türkiye’de bir ilke imza atarak ‘Turkey Energy Outlook’ çalışmasını yayımladı. Sektör paydaşları tarafından sahiplenilen bu çalışma, referans niteliğine ulaştı. Geçen yıl IICEC, ‘Türkiye Elektrikli Araçlar Görünümü’ çalışmasını, yine Türkiye’de bir ilk olarak kamuoyu ile paylaştı. IICEC, bu yıl da ‘Outlook’ serileri perspektifinde, Türkiye’nin en önemli fırsat alanlarından biri olan ‘Yenilenebilir Enerji’ odaklı çalışmalarını sürdürüyor. ‘Türkiye Yenilenebilir Enerji Görünümü’ çalışmasını, yine bütüncül ve analitik bir perspektifle ve sektör paydaşları ile katılımcı bir anlayış ile geliştiriyor. Bilime dayalı yaklaşımlar ve iş dünyası iş birliklerinden değer yaratılması, günümüzde en kritik başarı faktörlerinden birisi durumuna gelmiştir. IICEC, bu perspektifte Türkiye’de öncü bir model ve merkezdir.”

“Türkiye, uzun vadede yeşil hidrojen ihracatçısı olma potansiyeline sahip”

Enerji güvenliği ve karbonsuzlaştırma gündemlerinin karşılıklı olarak birbirini destekleyici hale geldiğine dikkat çeken EBRD Türkiye Direktörü Arvid Tuerkner şunları kaydetti:

“Bugün yenilenebilir enerji konusu daha da ikna edici hale gelmiş durumda. Yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılması, doğal gazı ihracat için serbest bırakacak ve daha karmaşık ürünler geliştirmek için yenilenebilir enerjiyi yeşil hidrojene dönüştürmek için bir fırsat yaratacaktır. Bu da sonuç olarak enerji yoğun sektörlerin karbondan arındırılmasına yardımcı olacaktır.

Türkiye, karbondan arındırılması zor sektörlerde net sıfır emisyon elde edilmesine yardımcı olmak ve 2053 net sıfır hedefine ulaşmak için yurt içinde kullanımın yanı sıra uzun vadede yeşil hidrojen ihracatçısı olma potansiyeline sahip. Son on yılda yenilenebilir enerji üretiminde etkileyici bir büyüme görüldü. Türkiye’nin güneş ve rüzgâr enerjisi üretim potansiyeli sayesinde biz bu büyümede ileriye dönük daha da artış göreceğimizi umuyoruz.

Ticaret Bakanlığı’nın ‘Ulusal Yeşil Mutabakat Eylem Planı’ aracılığıyla, Türkiye bir dizi karbon yoğun sektör için karbonsuzlaştırma yol haritaları geliştirme planlarını duyurdu. Şu anda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile, aynı zamanda Sınırdan Karbon Düzenleme Mekanizması’ndan ilk etkilenecek olan Türk sanayi sektörleri için bir 2053 karbonsuzlaştırma yol haritası üzerinde ortaklaşa çalışıyoruz. Bu sektörler ise, alüminyum, çimento, gübre ve çeliktir.

Bununla birlikte EBRD Yeşil Şehirler, Banka’nın amiral gemisi programı ve şimdiki kadarki en büyük finansman çerçevesi olup toplam 5 milyar Euro’ya ulaşacak şekilde genişletildi. Ankara, Gaziantep, İstanbul ve İzmir olmak üzere dört şehri, temiz kentsel ulaşımdan belediye kullanımları için yenilenebilir enerji üretimine kadar uzanan yeşil yatırım projelerinin ardından programa katıldı. Ayrıca Yeşil Ekonomi Finansman Programları, GEFF’lerimiz (Yeşil Ekonomi Finansman Kredisi) aracılığıyla, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve ev sahiplerinin yeşil teknolojilere yatırım yapmasına yardımcı oluyoruz. EBRD’nin Türkiye’deki programları olan TurSEFF (Türkiye Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı), MidSEFF (Türkiye Orta Ölçekli Sürdürülebilir Enerji Finansman Programı) ve TuREEFF (Türkiye Konutlarda Enerji Verimliliği Finansman Programı) aracılığıyla Türkiye’deki projelere 2 milyar Euro yatırım yapıldı. EBRD, bu yıl GEFF Türkiye adı altında 500 milyon Euro’luk yeni bir çerçeve de duyurdu ve ilk kredi işlemleri gerçekleştirilmeye başladı.”

“Bu kriz, enerji dünyası için bir dönüm noktası olabilir”

IICEC’in 12 yaşına gelmesi ve bu kadar önemli konularda rehber niteliğinde çalışmalar yapmasının Güler Sabancı’nın vizyonerliğine borçlu olduğunu hatırlatan Dr. Fatih Birol, şöyle devam etti:

“24 Şubat’ta Rusya’nın Ukrayna’yı işgal etmesi ile dünya ilk global enerji krizini yaşamaya başladı. Şu anda ilk global enerji krizinin ortasındayız. Bu enerji krizinden kısa bir süre içinde dünyanın çıkması mümkün gözüküyor. Bu enerji krizi gıda başta olmak üzere beraberinde başka krizleri de getiriyor. Bunun yanında bir de Ukrayna’da bir insanlık krizi yaşıyoruz.

70’li yıllarda petrol krizleri yaşadık ama o zaman sadece petrol krizi vardı. Şimdi hem petrol hem doğalgaz hem kömür hem elektrik bunların hepsinde ciddi olarak, sorunlarla karşı karşıyayız. O petrol krizine bakarsak, enflasyonda çok ciddi artış oldu. Şimdi onu yavaş yavaş yine görüyoruz. İkincisi; resesyon. Şimdi yavaş yavaş bence oraya doğru gidiyoruz. Ama 70’lerdeki petrol krizi sadece resesyon ve enflasyonun artışına neden olmadı; yeni enerji tasarrufu enerji güvenliği ön plana geldi. Bu bir tepkiydi ve bütün otomotiv sektörünü birdenbire değiştirdi. Ülkelerin petrol şoklarına karşı geliştirdiği ikinci tepki de nükleer sanayi

oldu. Dünyanın şu anda kullandığı nükleer santrallerin yüzde 40'ı o tarihteki enerji krizine tepki olarak kurulan santrallerdir. Bunu şundan söylüyorum; şimdi krize tabi çok zor günler geçirdik ve bence çok daha zor günler geçireceğiz. Buna da beraberinde 70'lerdeki krizlere olan tepki gibi bir tepki gelecek onu da görüyorum. Buna da biz önderlik ediyoruz. Onun için ben, bu krizin enerji dünyası içinde bir dönüm noktası olabileceğini düşünüyorum.

“Avrupa için 10 maddelik bir eylem planı hazırladık ve liderlerle paylaştık”

Piyasalara bakarsak; petrol fiyatları 100 dolarların üzerinde ve enflasyona da çok fazla katkı yapıyor. Benim endişelerimden biri, yaza doğru geldikçe durumun daha da ciddi olabileceği yönünde. Çünkü yaz aylarına gelirken petrol talebi tipik olarak artmaya başlar. Ortadoğu'daki üretici ülkeler şu anda stoklarında olan petrolü eğer piyasaya sürerlerse, üretimi artırırlarsa bu fiyatlarda bir rahatlama yaratacaktır. Ancak eğer ekonomide ciddi bir zayıflama olmazsa ve petrol üreticisi ülkeler yeni adımlar atmazlarsa, Avrupa çok ciddi bir sorunla karşı karşıya kalabilir.

Şu anda Avrupa'daki ülkelerin kullanacakları stoklar gerçekten son derece düşük seviyede. O yüzden biz Avrupa'ya 10 maddelik bir eylem planı hazırladık ve Avrupalı liderlerle paylaştık. Bu planın belli kesimlerini Almanya dahil birçok ülke uyguluyorlar. Bunlar nelerdir; ihtiyaç halinde evdeki doğalgaz ısıtma termometresini bir ya da iki derece azaltmak. Hesaplarımıza göre, Avrupa'da evleri iki derece az ısıtırsak, tasarruf edeceğimiz doğalgaz miktarı Rusya'nın en büyük boru hattıyla Avrupa'ya gelen gazına eşit bir miktar olacak. Bir ay önce Avrupa hükümetlerine yazdığımız yazıda, ülkelerin bir acil durumda gerçekleştirilecek gaz dağıtımını kısıtlama planı anlattık. Gaz sevkiyatını düzenli olarak kısıtlama programlarının hazırlanması gerekir. Bu arada bir yandan Avrupa doğalgazı Rusya'dan azaltmak için bu adımları atarken, Rusya'da doğalgazın tamamını kesebilir. Böyle bir olasılık da bence masada duruyor.

“Enerji krizinde alınacak kararlar, iklim kriziyle mücadeleyi zor duruma sokmamalı”

Şimdi bu piyasaların durumu gerçekten fazla iç açıcı bir durum değil. Şimdi başka bir kriz daha var o da iklim krizi. Dünyada iklim krizine neden olan emisyonun yüzde 80'i enerji sektöründen geliyor. Bazı ülkelerde, bazı sektörlerde mevcut duruma refleks olarak ciddi bir dalga halinde fosil enerji yatırımlarının da gelebileceğini görüyoruz. Dolayısıyla enerji krizinde alacağımız kararlar, iklim kriziyle mücadelemizi daha da zor duruma sokmaması lazım. Enerji güvenliğini bir anlamda kontrol altına alalım derken, iklim krizini daha da kötü hale getirmemek gerekiyor.

“2022'de temiz enerji yatırımında yüzde 12'ye bir büyüme görüyoruz”

2022 yılında ilk defa temiz enerji yatırımında yüzde 12'ye varan ciddi bir büyüme görüyoruz. Bunun yanında elektrikli arabalarla ilgili güzel haberler geliyor. 2019 yılında dünyada satılan her yüz arabadan 2 tanesi elektrikli arabaydı. Bu sene bizim beklentimiz her yüz arabadan 15'inin elektrikli araba olacağı şeklinde. Yani yüzde 2'den yüzde 15'e bir pay artışı.”

“Dünya nükleer enerjiye şimdiden geri dönüş yapıyor.”

Nükleer enerjiye yönelik talep artışı ile ilgili bir soruyu da yanıtlayan Dr. Fatih Birol, nükleer enerjiye yönelik son dönemde bir geri dönüşün olduğunu vurgulayarak, şunları söyledi;

“Ukrayna işgalinden sonra nükleere olan ilginin çok ciddi olarak arttığını her yerde gözlemliyorum. Belçika, Almanya ve Japonya hükümetlerine nükleeri tekrardan gündeme almayı düşünmelerini önerdik. Çünkü şartlar onu gerektiriyor. Birincisi; enerji güvenliği, ikincisi, doğalgaz fiyatlarının artmış olması ki, doğalgaz fiyatlarında kısa bir dönem içerisinde aşağıya düşmesini beklemek son derece iyimser bir beklenti olacak. Üçüncüsü de dünyada yenilenebilir enerjinin payı giderek artacak. Yenilenebilir enerji arttığı zaman sistemlerde şebekelerde belli bir güvenlik sağlamak için nükleer gibi bir opsiyona ihtiyacınız var. Dünya nükleer enerjide şimdiden geri dönüş yapıyor. İngiltere, ABD, Fransa başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesi yeni enerji stratejilerinde nükleere aslan payı veren ülkeler. Bununla birlikte nükleerde inşa sürecini hızlandıran küçük modüler reaktör denilen yeni bir teknolojinin gelişimi sürüyor. Bunlar çok daha esnek, çok çabuk daha kısa zamanda inşa edilen ve hemen devreye alınabilen teknolojiler. Bunlar şu anda hala ticari değil, ama birçok bunun üzerine çalışıyor. Önümüzdeki beş altı yıl içinde 2030 öncesinde bunların ticari hale geleceğini düşünüyorum.”

Panelde, iklim ve enerjideki son gelişmeler değerlendirildi

Konuşmaların ardından ise, Sabancı Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Mustafa Oğuz Afacan moderatörlüğünde gerçekleştirilen panele geçildi. Panelde, TSKB Genel Müdürü Murat Bilgiç, Borusan Holding Grup CEO'su Erkan Kafadar, ING Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi Semra Kuran ve SHELL Avrupa & Sahraaltı Afrika Kurumsal İlişkilerden Sorumlu Başkan Yardımcısı Rob Sherwin “Enerji Güvenliği, Temiz Enerji & Finansmanın Rolü” konusunda birer konuşma yaptılar.

“Yılda yaklaşık 16 milyon ton CO2 salınımı azaltımına katkı sağlıyoruz”

TSKB Genel Müdürü Murat Bilgiç:

“2002 yılından bu yana Türkiye’de yenilenebilir enerji alanında gerçekleştirilen projeleri desteklemeyi sürdürüyoruz. Kaynak ayırdığımız hidroelektrik santralleri, güneş, rüzgâr, biyokütle ve jeotermal enerji santralleri gibi enerji projeleri, Türkiye’nin toplam kurulu yenilenebilir enerji gücünün yüzde 15’ini temsil ediyor. TSKB olarak, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerine sağladığımız finansman ile yıllık yaklaşık 16 milyon ton CO2 salınımı azaltımına katkı sağlıyoruz.

Türkiye’nin önemli düzeyde sahip olduğu yenilenebilir enerji potansiyelini hayata geçirebilmesi için yatırım kredilerinin yanı sıra, yeşil tahvil, halka arzlar ve yeni finansman yöntemleri ile sektörün gelişiminin desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu yüzden de TSKB olarak, Türkiye’nin enerji politikası kapsamında gerek yeni tesis yatırımları gerek hibrit ve kapasite artışları yoluyla gerçekleştirilecek yenilenebilir enerji yatırımlarına tüm iş kollarımızla desteğimizi sürdürmeye devam edeceğiz. Fon kaynaklarımızı, finansman modellerimizi ve danışmanlık hizmetlerimizi özellikle ESG odaklı yeni açılımlarla zenginleştirme gayreti içindeyiz. 2030’a kadar 8 milyar ABD doları SKA bağlantılı finansman hedefimiz bulunuyor. Bu kredilerin oranını 2021-2025 yılları arasında yüzde 90 seviyesinde korumayı hedefliyoruz.”

“Küresel iklim değişikliği ve enerji krizi yeşil enerjiye dönüşümü hızlandırdı”

Borusan Holding CEO’su Erkan Kafadar:

“Küresel iklim değişikliği, yaşamakta olduğumuz enerji krizi tüm dünya çapında yeşil enerjiye ve yeşil ekonomiye dönüşümü hızlandırdı. Enerji arz güvenliğinin sağlanması ve yenilenebilir enerji odaklı arza yönelik yatırım yapılması, bu dönüşümün ana aksında yer alıyor. Ekonomik kalkınma ile eşgüdümlü planlanan enerji politikaları, daha öngörülebilir bir pazar ve öngörülebilir serbest bir piyasa bu dönüşüm için büyük önem taşıyor.

Bu çerçevede netleştirilecek strateji kapsamında gerekli bağlantı kapasitesi için altyapıların, artırılacak sistem esnekliği ile birlikte oluşturulması daha fazla yenilenebilir enerji kapasitesinin şebekeye entegrasyonunu sağlayacak. İzin süreçlerinin kolaylaştırılması ve uygun finansman koşullarına erişim için düzenlemelerin geliştirilmesi, yatırım ortamının iyileştirilmesinde önemli adımları oluşturacak. 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi dahilinde İklim Kanunu’nu yayınlanması, Yeşil Mutabakat Eylem Planı çalışmalarının tamamlanması, bu bütünlük içerisinde Emisyon Ticaret Sistemi’nin (ETS) kurulması bu dönüşüm sürecini hızlandıracağına inanıyorum. Tüm bu süreçleri yürütecek insan kaynağımızın ve tedarikçi ekosistemimizin geliştirilmesi de bu dönüşümün olmazsa olmaz bir parçası.”

“Yenilenebilir enerji için finans sektörü gerekli adımları atmaya başladı”

ING Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi Semra Kuran:

“Enerji sektörü iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir bir ekonomi için en önemli araçlardan biri. Hükümetler, şirketler ve kurumlar olarak, hepimizin ortak bir amaçla, ortak bir hedefe doğru gitmemiz kritik. Bu yolculukta herkesin yatırım yapması gerekiyor. Bu kapsamda finansal hizmetler sektörünün, ek sermayeye erişim ve uygun koşullarda finansman sağlayarak müşterilerinin ‘yeşil’ alana geçiş yatırımlarını teşvik edici ve destekleyici olmaları çok önemli bir rol oynayacak. Bu nedenle temiz enerji temelinde finans sektörünün tüm sektörleri bu yönden inceleyerek raporlaması büyük önem taşıyor. Bu noktada yalnız finansal destek değil, ihtiyaç duyan şirketlere danışmanlık vermek de sürdürülebilirlik finansmanının uluslararası kurumlardan sağlanması açısından oldukça önemli.

Yenilenebilir enerji açısından finans sektöründeki kurumların gerekli adımları atmaya başladığını görüyoruz. Yola erken çıkanlardan biri olarak ING Grubu olarak biz de 2025 yılı sonuna kadar yenilenebilir enerjinin yeni finansmanını %50 oranında artırmayı hedeflediğimizi açıkladık. ING Türkiye olarak da uluslararası deneyimimizi ülkemize aktarmaya, ürün yelpazemizi genişletmeye ve sürdürülebilir bir dünya hedefinde çalışmaya devam edeceğiz.”

“Ukrayna’daki savaş enerji arzının çeşitlendirilmesinin önemini gösterdi”

SHELL Avrupa & Sahraaltı Afrika Kurumsal İlişkilerden Sorumlu Başkan Yardımcısı Rob Sherwin:

“Ukrayna’daki savaş bir insanlık trajedisi olmakla birlikte hepimize, enerji arzının çeşitlendirilmesinin önemini gösterdi. Dünyanın daha fazla ve daha temiz enerjiye ihtiyacı devam ediyor. Bu nedenle, Shell olarak, müşterilerimizin karbondan arınmalarına yardımcı olması amacı ve bilinciyle ortaya koyduğumuz ‘İlerlemeye Güç Katma- Powering Progress’ stratejisi değişmeden devam ediyor.

Bunun ötesinde birçok hükümetin ithal fosil yakıtlara bağımlılığı azaltmak için yenilenebilir enerjiyi desteklemesi gibi ortaya konulan teşvikler bu yönde attığımız adımları hızlandıracaktır. Ancak net sıfır karbon emisyonlu bir dünyaya doğru ilerlerken özellikle karbondan arındırılması en zor sektörlerin devamlılığı için tüm senaryolarda petrol ve gazın hayati rolü devam ediyor.”